

Expunere de motive

În lunile octombrie – noiembrie 2001 s-a aniversat împlinirea a 1100 ani de la cea dintâi rezistență armată a românilor din Transilvania, în fața invaziei trupelor maghiare, luptă condusă de către voievodul Gelu, care a fost înfrânt și ucis lângă pâraul Căpuș în apropierea localității care poartă azi denumirea de Gilău.

Cercetări realizate în ultima vreme de o serie de istorici și cercetători printre care prof. univ. dr. Nicolae Edroiu, membru corespondent al Academiei Române, prof. univ. Dumitru Protase, Doctor Honoris Causa prof. univ. Ioan Silviu Nistor, precum și specialiști ai Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei relevă faptul că denumirea localității Gilău este strâns legată de activitatea voievodului Gelu. Din toate zonele Transilvaniei, Gilăul este cel mai legat de personalitatea lui Gelu, inclusiv față de Dăbâca, care a fost însă mult mai mediatizată datorită săpăturilor arheologice sistematice efectuate în ultimele decenii.

Localitatea Gilău este centrul comunei cu același nume. Actuala **comună Gilău** este alcătuită din satele Gilău, Someșul Rece și Someșul Cald.

Ea este situată în jumătatea vestică a județului Cluj, pe drumul național 1 (E60) și se învecinează la nord cu teritoriile comunelor *Gîrbou* și *Baciu*, la est comuna *Florești*, la sud-est comuna *Săvadisla*, la sud comuna *Muguri Răcățău*, la vest *Mărișelul* și *Căpușu Mare*.

Actuala comună Gilău are un teritoriu intravilan în suprafață de 462,10 Ha și face parte din categoria comunelor mari ale județului Cluj.

Așezată în partea de nord-vest a Ardealului, Gilăul este unul din cele mai vechi sate din împrejurimile Clujului.

Locuitorii și autoritățile locale ale actualei comune Gilău consideră că sunt întrunite condițiile social – economice pentru ca aceasta să devină oraș. Redăm în continuare câteva din datele semnificative care scot în evidență parametri economici și social-culturali ai viitorului oraș Gilău. (Mai facem o precizare: actualmente, pe raza județului Cluj mai există doar un singur oraș, toate celelalte localități urbane având rang de municipiu: Cluj-Napoca, Dej, Turda, Câmpia Turzii și Gherla).

Pădurile de foioase domină teritoriul actualei comune Gilău, deși mari suprafețe au fost defrișate și transformate în terenuri agricole.

Suprafața	-	11.682 Ha din care:
- Agricol	-	40,25%
- arabil	-	32,88%
- notă bonitare arabil:	-	36
- pășuni și fânețe	-	66,89%
- Neagricol	-	59,75 % din care:
- păduri	-	90%
- curți, clădiri, drumuri	-	5%
Populația	-	7.966 locuitori din care:
- locuitori în Gilău	-	5.719
- locuitori în Someșul Rece	-	1.673
- locuitori în Someșul Cald	-	574

Densitatea populației în comună este de 69 locuitori de kmp.

Populația este potrivit datelor recensământului din anul 1992.

Din totalul de 7.966 locuitori :

- 4.091 bărbați, cca 51,5%
- 3.875 femei, cca 48,5%

Din totalul de 7.966 locuitori, 84,60% sunt români, 11,0% maghiari și 4,40% țigani.

Rata creșterii anuale a populației pe anul 2000 este de 0,62%.

Rata brută de mortalitate pe anul 2000 este de 10,92%.

Populația activă

Gilău – 3252 ocupată: 2867
neocupată: 385

Populație inactivă

4714 din care:

- copii, elevi, studenți	1535
- casnice	1049
- pensionari	1084
- alte situații	1046

- *şomeri* : 385 din care 232 bărbați și 153 femei

Economia

- Economia**
- **285** unități economice din care:
 - 25 de stat
 - 260 particulari
 - Agricultură + silvicultură :
 - 6 de stat
 - Industrie + construcții:
 - 8 de stat
 - 77 sector particular
 - Servicii:
 - 11 de stat
 - 183 sector particular

Principalele unități industriale existente pe teritoriul comunei Gilău pe profile:

- Colonia Târnița
- Hidrocentrala Someșul Cald 16.671 Mw energie anual
- Hidrocentrala Gilău 1 și 2, care produc 8484 și 9291 Mw energie electrică anual
- Uzina de apă Gilău
- Fabrica de oxigen
- Atelierele nord-conforest

Învățământul

a) – *numărul unităților școlare*

- școli cu clasele I-IV : 1
- școli cu clasele I-VIII : 2
-școli cu clasele IX- XII : 1

b) – *populația școlară* în :

- școala primară : 276
- gimnaziu : 295
- liceu : 73

Total elevi: 644 din care la Gilău 462, Someșul Rece 130, Someșul Cald 8.

c) – unități grădinițe: 4 din care:

- Gilău : 2
- Someșul Rece 1
- Someșul Cald 1

Sănătate

- Centru de sănătate cu cabinete medicale și laboratoare și 2 cabinete stomatologice.
- 2 puncte sanitare
- 9 cadre cu studii superioare
- 5 cadre cu studii medii

Cultura

- Bibliotecă - 11.725 volume cărți
- Casă de cultură

Religia

- 6919 ortodocși
- 5 catolici
- 15 romano-catolici
- 1112 alte rituri

Diverse

- 1687 – locuințe Gilău
- 487 – locuințe Someșul Rece
- 217 – locuințe Someșul Cald
- Rețele alimentare cu apă : 22,8 km
 - gospodării racordate : 1500
- Rețea canalizare: 10 km
 - gospodării racordate : 750
- Rețea alimentare cu gaz metan : 27 km
 - gospodării racordate : 1120

Având în vedere cele prezentate sintetic, mai sus, considerăm că sunt întrunite condițiile esențiale pentru a transforma actuala comună Gilău în oraș.

Drept pentru care s-a întocmit propunerea legislativă.

Inițiator,

Prof. Damian Brudașcu
Deputat PRM de Cluj

